

Nr 1 (158)
STYCZEŃ 2019
ISSN 1643-0603

wiadomości GMINY HAŻLACH

POMAGANIE JEST DZIECINNIE PROSTE czyli 27 Finał WOŚP w Gminie Hażlach

W niedzielę 13 stycznia 2019 roku w całej Polsce miał miejsce 27 Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. W tym roku pod hasłem „Pomaganie jest dziecinnie proste” zbierano środki na zakup sprzętu dla specjalistycznych szpitali dziecięcych.

cd. na str. 2

Wiadomości

Gminy Hażlach

starają się podążać
za zmieniającymi się
trendami.

Dlatego proponujemy nową szatę graficzną. Mamy nadzieje że przypadnie ona Państwu do gustu.

Przypominamy, że jest to gazeta dla Państwa i o tym co w Gminie słychać. Nasz zespół jest skromny, nie zawsze udaje się nam być tam gdzie dzieje się coś ciekawego - więc liczymy na informacje od Was. Mamy nadzieję na dalszą, owocną współpracę. Materiały prosimy kierować na adres wgh@hazlach.pl.

Wiadomości Gminy Hażlach ukazywać się będą cyklicznie, zawsze na koniec danego miesiąca kalendarzowego, a materiały można nadsyłać na bieżąco.

Życzymy miłej lektury!

27 Finał WOŚP w Gminie

Do ogólnopolskiej akcji włączyła się jak co roku Gmina Hażlach. Organizatorzy - Szkoła Podstawowa w Kończycach Wielkich oraz Gminny Ośrodek Kultury w Hażlachu zaprosili ludzi dobrego serca do Kończyc Wielkich, gdzie tradycyjnie zorganizowano Koncert Finałowy.

Wolontariusze już od wczesnego rana rozpoczęły kwestę w sołectwach Hażlach,

cd. ze str. 1

Rudnik i Kończyce Wielkie. Od 9.00 w hali sportowej w Kończycach Wielkich rozgrywało Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Szefa Sztabu WOŚP. Po południu, o 15.00 rozpoczął się Koncert Finałowy „Dzieci-Dzieciom”, w którym prezentowały się dzieci i młodzież naszej Gminy. Przeprowadzono licytację przedmiotów otrzymanych od WOSP i darczyńców. Ratownicy z OSP w Kończycach Wielkich zapre-

zentowali udzielanie pierwszej pomocy, a instruktorzy GOK-u zorganizowali dla zainteresowanych rozgrywki gier planszowych. Na uczestników koncertu czekał słodki bufet, z którego dochód również zasilił konto WOŚP.

W sumie podczas hażlaskiego finału WOŚP zebrano kwotę 9160 zł.

Dziękujemy !!!

Z prac Rady Gminy

W grudniu Rada Gminy spotkała się dwukrotnie. 5 grudnia odbyło się posiedzenie na którym zostały powołane kolejne Komisje.

Ich skład przedstawia się następująco:
Komisja Budżetu, Spraw Komunalnych i Ochrony Środowiska

1. Mariusz Krzyżanek - Przewodniczący Komisji
2. Leszek Wawrzyczek - Zastępca Przewodniczącego
3. Monika Buczkowska
4. Sebastian Chrapek
5. Anna Chwolek
6. Sylwia Hawełka
7. Zdzisław Jarosz
8. Sławomir Kolondra
9. Barbara Kuchta
10. Piotr Krupa
11. Aleksandra Melcher
12. Katarzyna Palac
13. Piotr Trzaskalski
14. Mirosława Witoszek
15. Klaudiusz Zawada

Komisja Oświaty, Sportu i Spraw Socjalnych

1. Anna Chwolek - Przewodnicząca Komisji
2. Aleksandra Melcher - Zastępca Przewodniczącej
3. Monika Buczkowska
4. Sylwia Hawełka
5. Barbara Kuchta
6. Katarzyna Palac
7. Mirosława Witoszek
8. Klaudiusz Zawada

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji

1. Piotr Krupa - Przewodniczący Komisji
2. Sylwia Hawełka
3. Mariusz Krzyżanek
4. Piotr Trzaskalski
5. Leszek Wawrzyczek

Na kolejnym posiedzeniu, 19 grudnia zostały przyjęte bardzo ważne dla funkcjonowania Gminy dokumenty - Budżet Gmi-

ny na rok 2019 oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2019 - 2029. O budżecie Gminy szerzej piszemy na następnej stronie. Wieloletnia Prognoza Finansowa jest jednym z istotnych elementów planowania działań w gminie, dokument ten jest obligatoryjny.

Istotnym tematem, nad którym również obradowała Rada było uchwalenie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy na lata 2019 - 2022 z perspektywą na lata 2023-2026. Opracowany dokument jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy, a jego założenia prowadzą do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewnienia skutecznych mechanizmów chroniących środowisko przed degradacją. Program wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Program zawiera również listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy do 2026 roku. Treść dokumentu dostępna jest na stronie internetowej www.hazlach.pl w zakładce „Ochrona środowiska”.

Przypominamy, że transmisje z obrad Rady Gminy są transmitowane na żywo. Sesje można śledzić na bieżąco, korzystając z transmisji internetowej - na stronie www.hazlach.pl należy wybrać zakładkę YouTube.

Kończyce Wielkie zmieniają swoje oblicze

Dzięki środkom pozyskanym z budżetu województwa śląskiego w ramach Konkursu Przedsięwzięć inicjatyw lokalnych zrealizowano zadanie „Zagospodarowanie ronda w centrum wsi Kończyce Wielkie”. W efekcie zagospodarowano miejsce w centrum miejscowości. Jednym z elementów, na który niestety zabrakło środków była tablica z herbem która dzięki sponsorowi jednak stanęła na wyznaczonym miejscu.

Serdeczne podziękowanie właścicielom firmy Wrzos za wykonanie tablicy z herbem Kończyc Wielkich wraz z jej zamontowaniem składa sołtys Kończyc Wielkich.

Budżet 2019 – realna odpowiedź na realne potrzeby

Omnówienie budżetu Gminy Hażlach na rok 2019. Fot. GK

Stabilny, realny i proinwestycyjny budżet jest niezbędnym krokiem w kierunku pozytywnych zmian w naszej gminie, którą zarządzamy. Cieszę się, że dyskusja, która rozgorzała w komisjach nad tak ważnym dokumentem, jakim jest projekt budżetu, pokazała, iż jest ogólna zgoda, co do obranego od kilku lat i konsekwentnie realizowanego przez nas planu rozwoju Gminy Hażlach. Gdyby nie nasza determinacja, odwaga i ryzyko, jakie podejmowaliśmy w latach poprzednich, dziś nie byłoby zrealizowanych, a nawet zaplanowanych w budżecie, wielu kluczowych inwestycji. Jednogłośnie poparcie dla Uchwały Budżetowej wśród Radnych Gminy dowodzi, że zaplanowane dochody oraz wydatki zostały rzetelnie przemyślane i przemawia za nimi merytoryczna analiza potrzeb wspólnoty, którą zarządzamy.

Planowane dochody zamykają się kwotą 47 mln 896 tys. zł, z czego ponad 6 mln 500 tys. zł pozyskane zostało przez władze gminy z funduszy europejskich na realizację inwestycji i innych projektów w 2019 roku. Wydatki budżetowe według planu finansowego mają wynieść 53 mln 274 tys. zł. Planowany deficyt jest na niższym poziomie niż ubiegłoroczny i pozwoli nam zachować miano jednej z najmniej zadłużonych gmin w Polsce. W strukturze dochodów największe wpływy to dochody z podatków i opłat lokalnych oraz udział w podatku PIT. Wydatki budżetowe zabezpieczają realizację zadań własnych gminy oraz zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Największą część tych wydatków pochłania oświata i wychowanie, tj. kwotę 19 mln 777 tys. zł. Drugie miejsce pod względem wielkości wydatków zajmują zadania z zakresu pomocy społecznej i świadczeń realizowanych m.in. przez GOPS, które wynoszą 11 mln 85 tys. zł. Znaczącymi pozycjami w budżecie są inwestycje związane z budową czy utrzymaniem dróg oraz transportu publicznego - 4 mln 723 tys. zł oraz gospodarką gruntami i nieruchomościami, na które planuje się przeznaczyć 3 mln 906 tys. zł. Gmina w 2019 r. na realizację zadań inwestycyjnych, czyli związanych z dalszym rozwojem, planuje wydać 12 mln 365 tys. zł, co stanowi 23% ogólnej struktury wydatków.

W ponad 52% zadania inwestycyjne zostaną wsparte środkami zewnętrznymi!

Po raz pierwszy planowana kwota środków zewnętrznych pozyskanych przez Gminę Hażlach przekroczy poziom planowanych wpływów z tytułu podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków od spadków i darowizn oraz podatków od nieruchomości od osób prawnych i fizycznych!

Od kilku lat nasza zapobiegliwość polega na sięganiu po środki unijne, ponieważ to dzięki nim udało się do tej pory zrealizować wielomilionowe inwestycje. Myślę, że w poprzedniej kadencji nie przespaliliśmy żadnego dofinansowania. Plan na 2019 rok jest równie ambitny, co w latach ubiegłych. W 2019 roku rozpoczniemy wiele inwestycji, na które w większości już pozyskaliśmy rządowe bądź unijne wsparcie, jak chociażby: przebudowę ulicy Gdańskiej i Dworskiej w Pogwizdowie, termomodernizację budynku dawnego gimnazjum w Kończycach Wielkich czy przebudowę Szkoły Podstawowej w Hażlachu wraz z jej termomodernizacją. W przypadku otrzymania zewnętrznego dofinansowania zabezpieczyliśmy w budżecie wkład własny na realizację projektów związanych z generalnym remontem i przebudową Domu Macierzy w Pogwizdowie oraz Domu Ludowego w Zamarskach. Ponadto w budżecie zabezpieczono środki na dokończenie inwestycji kanalizacyjnej w Zamarskach oraz Hażlachu, przebudowy centrum Hażłacha czy opracowanie dokumentacji technicznej związanej z przebudową ulicy So-

śnie w Kończycach Wielkich oraz pozostałych ulic.

W budżecie gminy zarezerwowano znaczące środki finansowe (prawie 500 tys. zł) na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym – mowa tutaj o dalszej rozbudowie oświetlenia drogowego w ramach przyjętej przez gminę strategii rozbudowy ulicznego oświetlenia oraz kontynuacji współpracy z Powiatem Cieszyńskim odnośnie budowy infrastruktury chodnikowej przy drogach powiatowych.

Sport i kultura w naszej gminie przez ostatnie cztery lata ewaluowały na wyższy poziom i obecnie zapewniamy naszym mieszkańcom możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu. Nasze obiekty stają się coraz bardziej funkcjonalne a oferta kulturalna jest dopasowywana do rosnących potrzeb naszych mieszkańców. Na szeroko pojętą kulturę i sport (bez wydatków inwestycyjnych) w 2019 roku przeznaczymy 1 mln 214 tys. zł.

W tym roku utrzymujemy dotacje na przydomowe oczyszczalnie ścieków, utylizację azbestu czy wymianę kotłów c.o. Z niecierpliwością czekamy na informację, czy nasz wniosek pod nazwą „Poprawa jakości powietrza poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii na terenie Gminy Hażlach” otrzyma dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. Kwota, o którą stara się nasz samorząd, to 3 mln 390 tys. zł, dzięki której

część naszych mieszkańców uzyska sfinansowanie montażu paneli fotowoltaicznych oraz pomp ciepła.

Warto dodać, że na konkurs ten samorząd Województwa Śląskiego przeznaczył w RPO 75 mln 900 tys. zł (z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), natomiast do dofinansowania złożono 125 wniosków na łączną sumę 840 mln 720 tys. zł, co stanowi 1108% kwoty do rozdysponowania. Z tego zestawienia wynika, że statystycznie na dofinansowanie może liczyć średnio co dziesiąty złożony wniosek.

Zakres wszystkich zaplanowanych inwestycji jest o wiele szerszy niż wyżej wymieniony, dlatego śmiało można powiedzieć, iż budżet na rok 2019 jest budżetem ambitnym i bardzo przyszłościowym. W kontekście kolejnych lat ma on przynieść impuls prorozwojowy, zwłaszcza poprzez stworzenie kojarzonej z Gminą Hażlach rozpoznawalnej marki.

Przy planowaniu budżetu zadałem sobie pytanie o to, jak ma wyglądać nasza

gmina pod względem ekonomicznym, społecznym, kulturowym oraz ekologicznym w kontekście środków finansowych, którymi dysponujemy oraz zachodzących procesów makroekonomicznych w naszym kraju i na świecie. Musimy być konkurencyjni względem naszych sąsiadów, dlatego wykonujemy ogrom pracy, zwłaszcza w kwestii pozyskiwania środków zewnętrznych oraz wdrażania innowacyjnych sposobów rozwiązywania problemów naszych mieszkańców. **Nie bez znaczenia jest myślenie o przyszłości, czyli o tym, jak ma wyglądać nasza gmina za 5, 10 czy 15 lat.** Dlatego w nadchodzących miesiącach rozpoczniemy prace nad nową „Strategią Rozwoju Gminy Hażlach”. Mam nadzieję, że wielu mieszkańców oraz wiele organizacji pozarządowych będzie się aktywnie angażować w proces jej tworzenia, bowiem źródłem sukcesu jest ciężka praca i mądra współpraca.

Ten budżet, podobnie jak w latach poprzednich, ma służyć przede wszystkim mieszkańcom. Dlatego tworząc plan

finansowy na przyszły rok oparliśmy się przede wszystkim na potrzebach mieszkańców, wynikających głównie ze złożonych wniosków oraz zgłoszonych podczas spotkań wiejskich. Projekt budżetu przygotowaliśmy tak, aby zaspokoić jak najwięcej z tych potrzeb, a z drugiej strony aby można było ponownie sięgnąć po unijne pieniądze. Trzeba pamiętać, iż to już niemalże ostatni dzwonek na pozyskanie jakichkolwiek dotacji. Dlatego chcemy wykorzystać ten czas jak najlepiej.

**Wójt Gminy Hażlach
Grzegorz Sikorski**

Z Uchwałą Budżetową na 2019 rok można zapoznać się w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Hażlach pod adresem <http://hazlach.samorzady.pl/art/id/10666>, na stronie internetowej Gminy Hażlach www.hazlach.pl w zakładce Gmina Hażlach/Urząd Gminy/Budżet Gminy oraz w Urzędzie Gminy Hażlach w pokoju nr 1.

Polsko-czeskie partnerstwo

Współpraca polsko-czeska to ważny kierunek polityki władz Gminy Hażlach w budowaniu jej pozycji i pozytywnego wizerunku, w tym przypadku wykraczający poza lokalne, a nawet krajowe ramy. Dzięki współpracy m.in. z Miastem Karwiną zrealizowano w ostatnim czasie szereg ciekawych inicjatyw, z których korzystają dzisiaj nasi mieszkańcy, czyli wiatę w Rudniku (projekt „Czech i Polak dwa bratanki”) oraz ścieżkę zdrowia w Kończycach Wielkich (projekt „Ścieżka zdrowia hrabiny Thun-

Hohenstein”). Obecnie powstaje amfiteatr w Zamarskach. Dzięki wsparciu zewnętrznemu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska w ramach Funduszu Mikroprojektów Euroregionu Śląsk Cieszyński – Těšinske Slezsko i budżetu państwa inwestycje te nie nadwyrężyły budżetu gminy.

Wspomniana wiatka w Rudniku sprawda się podczas realizacji wielu inicjatyw i projektów. – Organizujemy właśnie tam

nie tylko festyny, jubileusze OSP, Kulinaria, Dożynki Gminne, Dni Seniora czy prywatne spotkania rodzinne i firmowe, ale również prowadzony latem aerobik oraz warsztat stolarski w projekcie „Męskie Sprawy”. Pod koniec stycznia po koncercie kołęd w kaplicy im. Maryi w Rudniku wszyscy chętni będą mieli okazję spróbować herbatkę z malinami, grzaniem i pączek właśnie pod naszą wiatką – mówi Sylwia Grzebień, prezes Zarządu Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Wsi Rudnik.

Niedawno w Karwinie odbyło się kolejne, robocze spotkanie partnerów z obu stron granicy. – Jest mi niezmiernie miło poinformować, że nasza współpraca w najbliższych latach będzie kontynuowana, pojawiły się bowiem nowe, ciekawe pomysły. Ich realizacja na pewno przyczyni się do wzrostu atrakcyjności obu gmin partnerskich, a przy okazji zrealizujemy wiele wniosków naszych mieszkańców. Wartością dodaną współpracy jest wzajemne poznawanie się i wymiana doświadczeń – zaznacza Wójt Gminy Hażlach Grzegorz Sikorski.

Robocze spotkanie partnerów w Karwinie

GK

Złote i Diamentowe Pary

W sobotę 15 grudnia 2018 roku w Domu Wiejskim w Brzezówce spotkały się małżeńskie pary z Hażłacha, Kończyc Wielkich, Pogwizdowa i Zamarsk, które w ubiegłym roku obchodziły swoje Złote i Diamentowe Gody, czyli jubileusze 50 lat i 60 lat wspólnego pożycia.

Dostojnych gości powitali Wójt Gminy Grzegorz Sikorski, przewodniczący Rady Gminy Sławomir Kolondra oraz kierownik Urzędu Stanu Cywilnego Liliana Matloch.

Wśród mieszkańców Gminy Hażlach uhonorowanych przyznanymi postanowieniem Prezydenta RP medalami „Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie”, znaleźli się: Bronisława i Józef Gieda, Janina i Józef Owczarzy, Małgorzata i Jerzy Prochaczek, Leokadia i Czesław Warzecha z Hażłacha, Aniela i Henryk Piekarczyk z Kończyc Wielkich, Alfreda i Antoni Paruzel, Helena i Józef Poźniak z Pogwizdowa, Zofia i Tomasz Skorupski z Zamarsk. Z kolei jubileusz 60 lat pożycia małżeńskiego obchodziło w 2018 roku osiem kolejnych par, które związek małżeński zawarły w roku 1958. Listami gratulacyjnymi przez Wójta Gminy Hażlach zostali wy-

Dostojni Jubilaci z władzami naszej gminy. Fot. GK

różnieni: Zofia i Jan Bącik, Anna i Józef Hanzel z Hażłacha, Maria i Augustyn Chmiel, Małgorzata i Henryk Jończyk z Kończyc Wielkich, Joanna i Jan Ozimek z Pogwizdowa, Helena i Jan Chmiel, Anna i Gustaw Pastucha, Da-

niela i Czesław Sładkowski z Zamarsk. Spotkanie zakończyło się wspólnym obiadem, po którym nastąpiło wręczenie Jubilatом przez przedstawicieli władz gminy słodkich upominków. GK

Jarmark Bożonarodzeniowy w Hażłachu

W niedzielę 16 grudnia 2018 roku Wójt Gminy Hażlach, Gminny Ośrodek Kultury w Hażłachu wraz ze Szkołami w Hażłachu i Rudniku zorganizowali na terenie Szkoły Podstawowej im. Trzech Braci w Hażłachu – I Gminny Jarmark Bożonarodzeniowy.

Uczestniczący w przedsięwzięciu jarmarku mieszkańcy mogli na stoiskach wystawionych przez Koła Gospodyń Wiejskich, Szkoły w Rudniku i Hażłachu, Gminny Ośrodek Kultury w Hażłachu oraz lo-

kalnych wytwórców zaopatrzyć się we wszystkie niezbędne do świętowania akcesoria: opłatki, stroiki, ozdoby świąteczne, ciasteczka, wędliny, potrawy, miody, upominki oraz płyty z kolędami w wykona-

niu chóru „Allegrija”. Nastrój zbliżających się świąt podkreślony został przez tradycyjne kolędy.

Na jarmarku oprócz licznych mieszkańców nie zabrakło przedstawicieli Władz Gminy Hażlach z Panem Wójtem Grzegorzem Sikorskim na czele, który własnoręcznie wydawał smaczny poczęstunek.

Nie zapomniano też o zwierzętach ze schroniska „Azyli” w Cieszynie, dla których dzięki ofiarności odwiedzających jarmark udało się zebrać ponad 150 kg karmy.

Gminny Jarmark Bożonarodzeniowy w Hażłachu to nowa inicjatywa Gminnego Ośrodka Kultury w Hażłachu, Wójta Gminy oraz szkół gminnych, która z całą pewnością, dzięki bardzo pozytywnej opinii uczestników wpisze się na stałe do harmonogramu gminnych imprez.

WK

Nowy samochód dla OSP Pogwizdów

Kilka lat starań o nowy samochód ratowniczo - gaśniczy dla OSP Pogwizdów (woj. śląskie, powiat cieszyński), dobiegły końca. Man TGM 13 290 4X4 BB taki model trafił do pogwizdowskiej jednostki.

Długa podróż z Kielc gdzie został zabudowany przez firmę Moto Truck, ciężkie warunki drogowe nie powstrzymały dostawcy by dotrzeć do Pogwizdowa. Zaraz po przybyciu został przeprowadzony instruktaż dla naszych druhów. Wóz zo-

stał sfinansowany w większości ze środków gminy Hażlach, która przekazała 500 tysięcy złotych, reszta to dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. Udało się również pozyskać dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej 223 tysiące złotych. Koszt Mana wyniósł 738 tysięcy złotych.

Teraz przed strażakami z Pogwizdowa wiele godzin ćwiczeń by móc w pełni wykorzystać możliwości samochodu.

Wieści z Zamarsk

Zamarski z dotacją „Tu mieszkam, tu zmieniam”

19 listopada 2018 r. zostały ogłoszone wyniki IV edycji konkursu „Tu mieszkam, tu zmieniam” zorganizowanego przez Fundację Santander Bank Polska. Spośród 774 wniosków nadesłanych do programu wybrano 121 projektów, które zostały nagrodzone grantem. Wśród nagrodzonych znalazł się projekt Stowarzyszenia Miłośników Zamarsk pn. „ZAMARSKI PRYZSTANEK KULTURALNY”. Dzięki dotacji w wysokości 7 tys. zł. uda się zakupić nowe nagłośnienie oraz składane ławki do amfiteatru. W ramach projektu w okresie wakacyjnym ruszy w parku kino plenerowe.

Spotkanie z Mikołajem

Tradycyjnie 6 grudnia 2018 r. w zamarskim Parku dzieci wraz z MIKOŁAJEM rozświetliły choinkę. Nie zabrakło prezentów i wielkiej bitwy na papierowe śnieżki, w której dzieciaki pokonały dorosłych. Każdy też mógł złożyć świąteczne życzenia w studiu ZAMARSKI TV. Świąteczny odcinek z życzeniami ukazał się w Wigilię.

Dziękuję społecznikom za wspólnie przygotowane „Spotkanie z Mikołajem” tj. Katarzynie i Sebastianowi Palac, Arturowi Miasiarz, Ani Głowa, Michałowi Salomon, Markowi Morawiec oraz Marcinowi Ścibik za świąteczne studio Zamarski TV – podkreśli Sołtys Klaudiusz Zawada. Projekt „ZA-

MARSKI TV - zobacz życie swojej wsi” realizowany w ramach konkursu grantowego programu Działaj Lokalnie 2018.

„SZWUNG MŁODYCH 2 - Zamarski Przystanek Kulturalny”

10 grudnia 2018 r. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności oraz Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży ogłosiła wyniki Regionalnego Konkursu Grantowego Równać Szanse 2018. Spośród 286 projektów od organizacji pozarządowych, bibliotek, domów kultury i nieformalnych grup doro-

ślących, decyzją Komisji Ekspertów dofinansowano 108 projektów, w tym 6 z Województwa Śląskiego.

Miło nam poinformować, że projekt Stowarzyszenia Miłośników Zamarsk pn. „SZWUNG MŁODYCH 2 - Zamarski Przystanek Kulturalny” otrzymał dofinansowanie w wysokości 8500 zł. na kolejne działania młodych. Projekt ruszy w lutym 2019 r. i realizowany będzie do końca września 2019 r. Tym razem w półrocznej przygodzie młodzież ponownie weźmie na tapetę design w przestrzeni publicznej oraz zaangażuje się w organizowanie życia kulturalnego wsi.

6. Wiejski Jarmark Świąteczny

W niedzielny poranek 16 grudnia 2018 r. po raz szósty w zamarskim Parku odbył się Wiejski Jarmark Świąteczny. Tego dnia nie zabrakło tradycyjnych drobnych ciasteczek od KGW Zamarski, domowych pierogów od KGW „Cieszynianka” z Markłowic, kołaczy, zdobionych pierników, wędzonych szynki i kiełbas, jabłek i wszelakich ozdób świątecznych.

Na wszystkich czekał Mikołaj z cukierkami i po raz pierwszy pyszny bogracz i gorąca herbata, którą serwowała Folvark „U Klimosza” z Pogwizdowa.

Dlaczego flamingi są różowe ?

To i inne frapujące pytania padły w czasie spotkania z rodziną podróżników : Mariolą , Tomaszem i Olem Glajcarami jakie odbyło się w dniu 14 grudnia 2018 roku w Sali Widowiskowej filii Gminnego Ośrodka Kultury w Zamarskach a jego tematem były „Podróże z Kawalkiem Świata - Afryka Wschodnia - Kenia i Tanzania”.

Wraz z prelegentami dość licznie zebrani uczestnicy zobaczyli na filmach i slajdach dokumentujących prelekcję spory kawałek Czarnego Łądu - Kenię i Tanzanię, zapoznali się z życiem i zwyczajami plemienia Masajów oraz cudami Safari. Dużą wagę podróżnicy przywiązywali do pokazania w swoim przekazie specyfiki kulturowej Afryki, a także ukazania codziennego życia afrykańskich dzieci. Ta barwnie opowiedziana i pokazana opowieść o blaskach

i cieniach afrykańskich bezdroży zrobiła na obecnych duże wrażenie. Można było także przyrzeć się z bliska odchodom słonia oraz zobaczyć inne ciekawe trofea przywiezione z wyjazdu.

Myślą przewodnią spotkania, a zarazem mottem życiowym pasjonatów dalekich podróży były słowa „Czasem wystarczy wypowiedzieć marzenie na głos, by wkrótce okazało się, że właśnie jest się w trakcie jego realizacji”.

Państwo Glajcarowie już szykują się do odwiedzenia kolejnych zakątków Ziemi. Będą więc kolejne opowieści i filmiki.

Tych, którzy już żałują, że nie mogli wziąć udziału w spotkaniu zapraszamy do odwiedzenia strony internetowej www.kawalekswiata.com

Gminny Ośrodek Kultury w Hażlachu

będzie kontynuował spotkania z „ciekawymi ludźmi” - dostarczają one ciekawych informacji o otaczającym nas świecie.

WK

Jesienne spotkanie z poezją patriotyczną

W związku z przypadającą w 2018 roku 100 rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości w Szkole Podstawowej w Kończycach Wielkich realizowano różne zadania z okazji tego wielkiego i podniosłego wydarzenia. Jednym z takich zdarzeń było „Jesienne spotkanie z poezją patriotyczną zorganizowane przez nauczycieli klas I-III: p. D. Lankocz, p. B. Cyrzyk i p. T. Staniek.

W dniu 03.12 w klimacie jesiennej scenarii uczniowie klas I-VIII oraz 3-ych gimnazjum wykazali się zaangażowaniem i zdolnościami recytując utwory o tematyce patriotycznej.

Prezentowane wiersze mówiły o historii Rzeczypospolitej Polskiej, a także o pięknie ojczyzny i miłości do niej. Deklamacje wzbogaciły pieśni szkolnego chóru, prowadzonego pod kierunkiem p. B. Cyrzyk oraz gra na wiolonczeli w wykonaniu P. Stoszka. Program artystyczny prowadzili uczniowie klasy VI: Z. Parchańska i D. Pastuszek. Spotkanie uświetniło

także obecność zaproszonych gości: p. dyrektor D. Stoły, przedstawicielki społeczności lokalnej p. M. Żyły, przewodniczącej Rady Rodziców p. G. Stawarczyk, nauczycieli j. polskiego p. J. Nowak i p. B. Wachtarczyk oraz nauczyciela bibliotekarza p. D. Zdzrzył. Na zakończenie uczestnicy otrzymali słodki poczęstunek oraz pamiątkowy

magnes z okazji 100-lecia Niepodległości.

W dobie rozwoju technologii i komputerów patriotyzm to trochę zapomniane słowo. Mamy nadzieję, że taka forma spotkania z poezją patriotyczną rozbudziła w sercach naszych uczniów isiskierkę miłości do Ojczyzny.

D. Lankocz, T. Staniek

„Wielkokończanie” na gościnnych występach

12.01.2019 roku odbył się koncert kołęd i pastorałek Uniwersytetów Trzeciego Wieku województwa śląskiego oraz województw ościennych pod nazwą „Kołędujemy małemu”. Wzięliśmy w nim udział jako połączone siły Chóru UTW z Cieszyna

i zespołu regionalnego „Wielkokończanie” pod nazwą - „Cieszyńskie trele”. Koncert odbył się w budynku Filharmonii Częstochowskiej. Udział wzięło 12 chórów. Zaspiewaliśmy 3 pastorałki, a ubrani byliśmy

w nasze piękne stroje cieszyńskie. Nasz występ publiczność nagrodziła owacjami na stojąco i dla takich chwil warto żyć.

Stanisław Żyła

Tenisowy Memoriał Jana Pomiećki

1 grudnia 2018 roku w hali sportowej hażlaskiej Szkoły Podstawowej im. Trzech

Braci rozegrano XIV Memoriał Jana Pomiećki, czyli Turniej Tenisa Stołowego

o Puchar Wójta Gminy Hażlach. W rywalizacji uczestniczyło 17 zawodników.

W kategorii do lat 60 zwyciężył Andrzej Machej (Victoria Hażlach), przed Kacprem Czendlikiem i Wojciechem Czendlikiem (obaj z Rudnika). Wśród weteranów (powyżej 60 lat) triumfował Andrzej Duda ze Strumienia, przed Józefem Michalikiem (Victoria Hażlach) i Józefem Matuszkiem (Olza Pogwizdów).

Najlepsi zawodnicy z rąk Wójta Gminy Grzegorza Sikorskiego i organizatora turnieju Józefa Michalika odebrali puchary i dyplomy ufundowane ze środków promocji Gminy Hażlach.

GK

Finaliści turnieju z wójtem Grzegorzem Sikorskim

O Puchar Sołtysa Kończyc Wielkich

Przez dwa dni, od 16 do 17 listopada 2018 roku, rozgrywano turnieje sportowe o Puchar Sołtysa Wsi Kończyc Wielkie. Pierwszego dnia przeprowadzono turniej siatkówki. Do rozgrywek zgłosiły się cztery drużyny. Po zaciętej rywalizacji pierwsze miejsce zajęła drużyna z Osiedla Karolinka, drugie - LKS Błyskawica, trzecie - przysiółek Wygoda i czwarte - OSP Kończyc Wielkie.

W drugim dniu do hali sportowej wkroczyli tenisiści stołowi. Do startu zgłosiło się ośmiu zawodników, którzy - rozgrywając mecze w systemie „każdy z każdym” - wyłonili spośród siebie zwycięzców.

Pierwsze miejsce zajął Eugeniusz Chwolek, drugie - Franciszek Bierski, trzecie - Marcin Żyła. Na zakończenie sołtys Kończyc Wielkich Marian Morawiec wręczył zwycięzcom okazałe puchary i zaprosił uczestników turniejów na poczęstunek. **FB**

Zwycięzcy turnieju tenisa stołowego z sołtysem Marianem Morawcem

Nieodpłatna pomoc prawna w Powiecie Cieszyńskim

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej, w Powiecie Cieszyńskim jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna.

OSOBY UPRAWNIONE

Uprawnionymi do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej są osoby, które nie są w stanie ponieść kosztów za odpłatne usługi prawnicze oraz złożą stosowne oświadczenie bezpośrednio przed udzieleniem pomocy.

REJESTRACJA

W celu uzyskania pomocy w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej należy dokonać wcześniejszej rejestracji pod wskazanym przez Starostę numerem tel. (33) 4777 239.

Rejestracja telefoniczna odbywa się od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30.

Kobietom, którym jest w ciąży udzielanie pomocy prawnej odbywa się poza kolejnością.

Do dokonania rejestracji niezbędne jest podanie:

- imienia i nazwiska osoby uprawnionej,
- numeru telefonu osoby uprawnionej,
- preferowanej daty i godziny wizyty
- adresu w przypadku porad udzielanych poza punktem osobom ze znaczną niepełnosprawnością i trudnościami w komunikowaniu się.

Wskazanie przez osobę uprawnioną numeru telefonu wiąże się z potrzebą kontaktu

w przypadku wystąpienia sytuacji losowej, wskutek której konieczne byłoby przełożenie planowanej wizyty lub w przypadku udzielenia pomocy prawnej za pomocą środków porozumiewania się na odległość.

W przypadku zamiaru odwołania lub przełożenia terminu wizyty w punkcie pomocy prawnej, osoba uprawniona zobowiązana jest do telefonicznego powiadomienia pracownika Starostwa pod numerem telefonu (33) 4777 239.

Godzina wizyty w punkcie pomocy prawnej, wskazana podczas telefonicznej rejestracji, jest orientacyjna i może ulec zmianie.

Z ważnych powodów dopuszcza się ustalenie innej kolejności udzielania pomocy, o czym zadecyduje osoba udzielająca pomocy prawnej.

OPINIE

Osoby uprawnione mogą przekazywać Staroście opinie o udzielonej pomocy:

- umieszczając je w urnie znajdującej się w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej lub
- telefonicznie pod numer telefonu (33) 4777 239 lub
- za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej @ lub

- listownie (Starostwo Powiatowe w Cieszynie, ul. Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn).

Dodatkowe informacje dotyczące udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej znajdują się w następujących załącznikach:

1. Harmonogram - wykaz lokali i godzin otwarcia
2. Lokalizacja punktów pomocy - rozmieszczenie na mapie powiatu
3. Informacja o zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej
4. Informacja o pomocy prawnej dla osób ze znaczną niepełnosprawnością i trudnościami w komunikowaniu się
5. Lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa
6. Wzór karty informacyjnej poradnictwa
7. Wzór oświadczenia o braku możliwości poniesienia kosztów odpłatnej pomocy prawnej
8. Wzór opinii osoby uprawnionej o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej
9. Klauzula informacyjna (ochrona danych osobowych RODO)

Powyższe załączniki są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Hażlach w zakładce „Nieodpłatna pomoc prawna” pod adresem: <http://hazlach.samorzady.pl/art/id/10678>.

„Wieczór dla Kobiet”

9 marca w Sali Widowiskowej w Zamarskach od godziny 16.30
Panie będą mogły spędzić miło czas. W części artystycznej proponujemy tym razem zabawę z „Kabaretem BUMELANT”.

Szczegóły już niebawem na plakatach, naszej stronie www.gokhazlach.pl i FB.

Co z tą zaćmą?

Szpital Śląski w Cieszynie szykuje w lutym dla mieszkańców regionu dwie niespodzianki: wykład na temat zaćmy oraz bezpłatne badania profilaktyczne pod kątem tej choroby. Podczas „białych czwartków” – bezpośrednio po badaniu – będzie można zapisać się na zabieg.

Spotkanie Pro salute odbędzie się 19.02 (wtorek), o godz. 16.00 w szpitalnej sali konferencyjnej. Natomiast z bezpłatnych badań można skorzystać 28.02 oraz 07.03 br. w godzinach 10.00-14.00 na Oddziale Okulistycznym cieszyńskiego szpitala. Dodatkowo takie badania można także wykonać 27.02, w godz. 09.00 – 16.00 w Centrum Medycznym BE-SKIDMED w Ustroniu, Pod skarpią 6. Nie jest wymagane skierowanie ani też telefoniczne umawianie się.

Ważne jest nie tylko widzieć, ale i... wiedzieć. Tak przewrotnie zaczęłam ten tekst. A dlaczego? Bo wierzę, że są takie przypadki, gdy wiedza chroni przed utratą widzenia. I zaraz postaram się Państwa do tej tezy przekonać.

Być może dzisiaj jesteś w takim momencie, że niepokoi cię twoje widzenie, pogarsza się stopniowo, nie widać już tak wyraźnie jak kiedyś, pojawiły się mroczki? Być może usłyszałeś już, że to może być zaćma i boisz się co dalej? Czy da się ją wyleczyć? Gdzie? Jak długie są kolejki do jej usunięcia? Słyszałeś w telewizji, że sięgają kilku lat? Słyszałeś gdzieś również, choć nie pamiętasz nawet gdzie, że w czasie zabiegu mogą ci wszczepić chińską soczewkę, a ty tego nie chcesz i nie wiesz jak tego uniknąć.

Wszystkie te pytania, każde jedno z nich, wynikają z lęku i... niewiedzy. Rozwiemy więc niejasności, a wierzę że poziom lęku spadnie.

Co to jest zaćma? Zaćma (katarakta) jest chorobą oczu, która wydaje się być w pewnym wieku nieunikniona. Statystyki mówią, że w Polsce choruje na nią ponad 800 tys. osób, a granica wieku jej występowania stale przesuwa się coraz niżej. Chorują coraz młodszy ludzie. Samo rozpoznanie jest dla wielu osób ogromnym stresem i źródłem niepokoju. To zrozumiałe, gdyż w jej przebiegu postępuje pogorszenie widzenia, aż do całkowitego zaniewidzenia włącznie. Jeśli zaćma nie usunie się w momencie, gdy nie jest bardzo nasiloną, to jej obecność powoduje znaczne pogorszenie jakości życia.

Zaćma jest chorobą, która rozwija się w soczewce oka. Jest postępującą, nasilającą się zmianą wynikającą ze zmiany struktury tworzących soczewkę białek. Białka przechodzą z form rozpuszczalnych, i co za tym idzie przezroczystych, w nierozpuszczalne. Podobny proces zachodzi w gotującym się białku kurczym, które staje się nieprzejrzyste. Zwróćmy uwagę, że przez ścięte białko jajka nie sposób wyraźnie widzieć.

Zaćmę leczy się z powodzeniem operacyjnie, a sam zabieg w niewielkim odsetku obciążony jest ryzykiem niepowodzenia. Metody chirurgiczne w zaćmie przez ostatnie dziesięcio-

lecia ulegały ciągłemu udoskonaleniu. Używane są coraz to lepsze sposoby usuwania zmętnień soczewki za pomocą fakoemulsyfikatora. Niebawem rozwój objął również wszczepiane w trakcie zabiegu, a niezbędne dla widzenia, soczewki wewnątrzgałkowe. W chwili obecnej soczewki takie nie tylko zapewniają skupienie promieni światła wpadających do oka, ale także korygują przedoperacyjną wadę wzroku, krótkowzroczność, nadwzroczność czy astygmatyzm. Soczewki wyposażone są w filtry UV a niektóre z nich, tak zwane „żółte” w dodatkowy filtr światła niebieskiego zabezpieczający siatkówkę oka pacjenta przed szkodliwym promieniowaniem.

Zmiany w refundowanych zabiegach usunięcia zaćmy

Jeszcze kilka lat temu kolejki do usunięcia zaćmy sięgały w Polsce kilku lat. Był to czas ogromnego i narastającego stresu dla osób, którym stopniowo pogarszało się widzenie, a co za tym idzie komfort życia. Działania ekip rządzących w ostatnich latach, a także wprowadzenie ustawy transgranicznej przyniosły jednak ogromne zmiany. Część pacjentów zdecydowała się na usunięcie zaćmy poza granicami Polski, z częściową refundacją zabiegu przez NFZ. Do dziś mamy w Europie takie możliwości. Ponadto, co przyniosło znacznie większe skutki, Narodowy Fundusz Zdrowia zasilili finansowo polskie ośrodki okulistyczne, pozwalając na wykonanie większej ilości procedur i co za tym idzie skrócenie kolejek. Kolejne rewolucyjne pomysły wprowadzone w lipcu 2018r dotyczyły zasad kwalifikacji do zabiegów operacyjnych dotyczące upośledzenia widzenia pacjentów do mniej niż 60%. Od tego momentu osoby z niewielkim ubytkiem wzroku nie mogły już znaleźć się w kolejce niejako „na zapas”. Zmniejszono

również wycenę zabiegu, która poskutkowała jeszcze większą ilością wykonywanych przez ośrodki operacji. Od stycznia 2019 roku zalecono również przeprowadzanie zabiegów w trybie jednodniowym, eliminując w ten sposób bariery w ilości łóżek na oddziale.

Jaką więc sytuację mamy dzisiaj?

Na Śląsku Cieszyńskim i Podbeskidziu nie ma długich kolejek do operacji zaćmy! Sięgają one najwyżej kilku tygodni- miesięcy. W przypadku stanów wymagających pilności zabiegu, a wskazania takie zdecydowanie rozszerzono w ostatnich wskazaniach NFZ, pacjent może być operowany praktycznie z dnia na dzień, z tygodnia na tydzień. Możliwości w zastosowaniu soczewek wewnątrzgałkowych również są szersze, NFZ finansuje nie tylko zwykłe soczewki ale i te korygujące astygmatyzm przedoperacyjny.

Co wydaje się być ważne przy wyborze miejsca, gdzie zdecydujemy się usunąć zaćmę? Jestem przekonana, że najważniejsza jest kompleksowa, wielospecjalistyczna opieka nad pacjentem. Najważniejsze, to trzeba mieć świadomość, że chorzy mogą wymagać dalszego leczenia okulistycznego, najlepiej więc kontynuować leczenie w placówce, w której zabieg był wykonany. Zdarza się, że pacjent wymaga zapewnienia całonocnej opieki pooperacyjnej, są również tacy pacjenci, którzy chorują na inne jeszcze choroby oczu, mają np. zmiany w siatkówce, wymagają badań dodatkowych czy przeprowadzenia witrektomii. Są też tacy, których stan ogólny wymaga konsultacji wykonanej przez innych specjalistów. Taką właśnie opiekę zapewnia Oddział Okulistyczny Szpitala Śląskiego w Cieszynie.

dr n.med. Agata Plech

Plan imprez w Gminie Hażlach w roku 2019

W naszej 10 tysięcznej gminie odbywa się w ciągu roku wiele imprez kulturalnych i sportowych. Poniżej przedstawiamy zestawienie, tak aby już można było zaplanować czas. Liczymy na Państwa obecność! ZAPRASZAMY !

DATA	IMPREZA	MIEJSCE
22 lutego	Powiatowy Turniej Szachowy Szkół Podstawowych	Pogwizdów
9 marca	Koncert z okazji Dnia Kobiet	Zamarski
10 marca	I Borgońka Cross – bieg przełajowy	Hażlach/ Zamarski
16 marca	Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej - Eliminacje gminne	Kończyce Wlk.
6 kwietnia	Gminny Turniej Tenisa Stołowego	Pogwizdów
04 maja	Gminne Obchody Dnia Strażaka	Pogwizdów
11 maja	PIKNIK Z JAJEM - turniej sołectw	Kończyce Wlk.
maj	Piękne Ogrody Wizytówka Gminy	GMINA
18 maja	Noc Muzeów	Kończyce Wlk. /Zamarski
26 maja	Przystań Mamo	Zamarski
01 czerwca	Pogwizdołki	Pogwizdów
02 czerwca	Międzygminne Zawody Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych	
08 czerwca	110 lat OSP Hażlach	Hażlach
22 czerwca	Świnyto Dziedziny	Zamarski
29 czerwca	IV Polsko-Czeski Rodzinny Rajd Rowerowy	Rudnik

DATA	IMPREZA	MIEJSCE
6 lipca	Polsko-Czeski Rodzinny Bieg na orientację	Kończyce Wlk.
6-7 lipca	15. Piknik Militarny czyli rodzinne spotkania z historią	Kończyce Wlk.
7 lipca	Powiatowa Spartakiada Dzieci i Młodzieży OSP	Hażlach
24 sierpnia	Dożynki Gminne	Zamarski
25 sierpnia	Zakazane piosenki – koncert z okazji 80. Rocznicy wybuchu II wojny światowej	Zamarski
08 września	Lutnia Bike Marathon	Zamarski
15 września	Zamarskie Biesiadowanie	Zamarski
21 września	Międzynarodowy Dzień Ziemiaka	Rudnik
22 września	Polsko-Czeski transgraniczny rajd rowerowy śladami hrabiny Thun-Hohenstein	Kończyce Wlk.
25 października	Jesienny Bal Kicaka	Brzezówka
6 grudnia	Rozświetlenie CHOINEK, Mikołaj	Sołectwa
15 grudzień	II Gminny Jarmark Świąteczny	Hażlach
22 grudnia	Wiejski Jarmark Świąteczny	Zamarski
31 grudnia	Sylwester pod chmurką	Zamarski

Wiadomości Gminy Hażlach – bezpłatny informator samorządowy   Nakład : 1.500 egz.
 Wydawca: Gminny Ośrodek Kultury w Hażlachu, ul. Główna 37, 43-419 Hażlach, tel. 33 85 69 768
 Redaktor naczelny: **Cecylia Gasz-Płońska**
 Projekt graficzny, skład i druk: **Wydawnictwo Prasa Beskidzka**
 Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów i zmian w nadesłanych materiałach.
 Materiałów redakcja nie zwraca. Dziękujemy za udostępnienie zdjęć.
 Materiały do kolejnego numeru należy nadsyłać do dnia 12 lutego 2019 r. na adres mailowy : wgh@hazlach.pl

wiadomości
GMINY HAŻLACH

DATA:
10 marca 2019

START:
godz. 13:00

MIEJSCE:
Hażlach,
skrzyżowanie
ulicy Leśnej
i Myśliwskiej

**DŁUGOŚĆ
TRASY:**
12,2km
przewyższenie
ok. 400m

LIMIT OSÓB:
150

SZCZEGÓŁY I REGULAMIN:
www.gokhazlach.pl

BIEG
PRZYJAZNY
PSOM

JEDYNY
TAKI BIEG!
ORGONKA
CROSS

BIEG PRZEŁAJOWY PO GMINIE HAŻLACH

HAŻLACH - MAŁA DZIEDZINA KOŁO MIASTA CIESZYNA

ORGANIZATOR:

PARTNERZY:

Bank Spółdzielczy
w Cieszynie
rok założenia 1873
Grupa BPS